

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda” előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny” is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai a „Méhészeti Közlöny”-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny”-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők ugy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és mellékletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Erdélyi magyar fajta szarvasmarha tenyésztésünk ügye. Burgonya-termelési kísérletek II. Békésy Sándortól. Nehány szó a trágyáról és a termelés fokozásáról Székely Sándortól. Tőgy-lob a teheneknél. K—y. Az őszi buza és rozs vetés legjobb ideje. Sz. Szakáts Pétertől. A különböző gyümölcsfajta talajjénye.

Vegyes közlemények.

Mezőgazdasági állapot és a vetések állása Phylloxera Szolnok-Dobokamegyében Az erd. gazd. egyl. kertészeti szakosztálya. Bejelentett állatok. Termény-, gyümölcs-, konyha- és virágkertészeti kiállítás Zomborban. Nagy tenyészmarha- és dísznövénytelek Bécsben. Erdőbirtokosok figyelmébe. Eladó asztali szőlő. Dugványok ültetésére alkalmasabb az őszi, mint a tavasz. Közönséges ponyvát vizállóvá tenni. A drótféreg kiirtása céljából. Szalmafonatok, hordók, ládák stb. vízátlatlanná tétele. Csalétek patkányoknak.

Piaczi értesítő.
Nyilvtér.

Erdélyi magyar fajta szarvasmarha tenyésztésünk ügye.

Lapunk f. év 20-ik számában közöltük volt az erdélyi gazdasági egyletnek a földmiv. miniszterhez intézett ama fölterjesztését, melyben a magyar fajta szarvasmarhának Erdélyben tiszta vérben való főtartását és önmagából való tovább fejlesztését kéri.

Erre folyó évi 41057 sz. a. válasz érkezett a miniszteriumtól, melyet az alábbiakban egész terjedelmében közlünk, a mint következők:

Az erdélyi gazd. egyesületnek Kolozsvárt. F. évi május hó 11-én 374 sz. a. fölterjesztésével az egyesület az erdélyrészi magyar szarvasmarha tenyésztésének fejlesztése érdekében javaslatát terjeszti elő, melyekben a következő elveket kéri fölállítani.

1. A nép kezén lévő szürke anyag az erdélyi medenczében és a havasokon is tisztán tartandó fenn.

2. Ezen anyagnak idegen vérrel való elkorcsosítása minden áron akadályozandó.

3. Az akár gondatlanságból, akár látszólagos előnyök elnyerése céljából eszközölt vérkeverésből elő állott anyag eredeti jellegére vissza vezetendő.

4. A szürke anyag mindenütt maga magából javítandó és egyformásítandó, a tejelő tehetség fejlesztésével.

Ezen elvek keresztül vitelére ajánlja, hogy:

I. A mezőrendőri törvényben kimondandó volna, hogy a községek kellő számú és teljesen megfelelő bikát kötelesek tartani és a mely község ennek meg nem felel, részére közigazgatási úton szerzettetnek be bikák. A havasokban levő tarka tehenek részére szükséges bikák tartásának kérdése tanulmányoztassék.

II. A községek részére szükséges bikák vásárlását egy vármegyei bizottság eszközölje, mely az illető községeknek megfelelő bikákat kiválasztván és kijelölven, a községek csak ezekből választhassanak.

III. A vármegyék bika szükséglete min-

dig két évvel előbb állapíttassék meg, hogy a tenyésztők biztosan tudhassák mennyi bikát neveljenek föl.

IV. Törvényben mondassék ki, hogy az erdélyi részeken más, mint tiszta vérű magyar erdélyi fajta bika nem lehet községi bika és hogy mások teheneire senkinek sem szabad mást, mint tiszta vérű magyar fajta bikát alkalmazni.

V. Tekintettel arra, hogy az erdélyi marha jó tejelő és hogy ezen tehetsége még inkább fejleszthető:

1. A kolozsmonostori, vagy kolozsi állami birtokon erdélyi jellegű tehenekből álló tejgazdaság állíttassék föl, mely demonstrálná termelőinknek, hogy a meglevő anyag mire képes, mivé tehető, más részről idővel bikákat és teheneket szolgáltatna a tejtermeléssel foglalkozó magyar fajtát tartó tenyésztőknek; ugyanily tenyésztésnek ugyanezen célokból való beállítására van ajánlva a havasi barna és tarka anyagból.

2. Kolozsmonostoron tejgazd. kísérleti állomás berendezendő, úgy hogy ott idővel tejgazd. kurzusok legyenek tarthatók, a korszerű tejkezelés és tejfeldolgozás módjának általánosítására.

3. Kinyomozni azon vidékeket, városokat, melyeken jó fejős tehenek kaphatók.

4. A tejelő teheneknek vasúti szállítása olcsóvá teendő.

5. Tejelő versenyek rendezendők.

Örvendve vettem tudomást az Egyesületnek ezen irányu érdeklődéséről és erre alapítva reményem, hogy teljes odaadással támogatandja azon törekvéseimet, melyek az egyesület által kifejezett óhajások nagy részének valószínűsítését célozzák

A tisztelt egyesület által előterjesztett javaslatokra azonban a következőkben kívánok válaszolni.

Az I. II. III. pontokban foglaltakat illetőleg kedvező megoldásról gondoskodva lesz a létesítés alatt álló mezőrendőri törvényben. De megjegyzem, hogy ezen javaslatnak törvényre emelkedéseig is mindezen javaslatok keresztül-vihetők, minthogy *majdnem minden vármegyében van állattenyésztési szabályrendelet*, melynek csak érvény lenne szerezendő, illetőleg az szigorúan végrehajtandó.

És e tekintetben a tisztelt gazdasági egyesületeknek igen szép tér nyílik a végrehajtás terén a közigazgatásnak kezére működni oly módon, mint ezt már több vármegyében tapasztalom. A III. pontot illetőleg a t. egyesület pontos adatokkal kíván szolgálni a tenyésztőknek, hogy tudják mennyi bikát rendeljenek. Ezen tervezettől nem várok eredményt, mert a bika hiány is hátrányt képez ugyan, de főleg a jó bikák hiányoznak, mert egyik gulya a másik után fölcsúzik és megszűnnek azon tenyészetek, honnét jó anyag beszerezhető volt. Főleg az utóbbi időben ezen baj már oly mérvet öltött,

hogy a tordai bikatelep alig képes növendék-bika állományát a Királyhágón túli részletekből kellően megfelelő apa állatokkal kiegészíteni és fölhevés, az egyesületnek megkeresése sem hozták meg a várt eredményeket. Az V. 1. pontban fölhozottakat illetőleg közlöm az egyesülettel, hogy Kolozson a törzsgulya már 100 drb. tehénből áll és hogy ott a tehenek fejése megkezdetik, illetőleg sajtgyártási telep készül. Ugyiszintén tervezek Csik vármegye területén egy mokány gulyát hasonló alapon szervezni és kívánok Beszterce-Naszód vármegyében egy az odaváló tájmarháival benépesített tenyészetet, melyek tejgazdasággal lesznek összekötve és ezek hivatva lesznek az illető vidékeknek megfelelő tenyész anyagot szolgáltatni.

A 2. pontot illetőleg nem osztozom az egyesület véleményében.

Egy tejgazd. kísérleti állomásnak főcélja a modern technika által a tejgazdaság terén elért vívmányokat megbirálni és a közönségre nézve fölhasználhatóvá tenni. A Királyhágón túli országrészben, de a Királyhágón innen sem fejlődött a tejgazdaság még annyira, hogy ily intézet felállítására most már szükség lenne.

Akkor is, ha ezen szükség beállana ilyen tejgazdasági kísérleti állomás egy létező tejgazdasági szakiskola mellett szervezendő.

Ujabb tejgazd. iskolának fölállítása pedig jelenleg egyáltalán szükségtelen, mert a közelmúltban megnyitott sárvári tejgazd. szakiskola e tekintetben teljesen fődözi a szükségletet és ott még az ösztöndíjas helyek betöltése is nehézségekkel jár.

3. A jó fejős-tehenek beszerzési forrásainak kiderítésére a tejgazd. felügyelőség útján minden lehető elfogók követni; szükségesnek tartom azonban figyelmeztetni az egyesületet, hogy ennek kiderítésére leginkább a gazd. egyesületek egyes tagjai, kik az illető vidék viszonyait legjobban ismerik és ennek alapján az egyesületek az egyes tagoktól a legmegbízhatóbb adatokat képesek beszerezni és az értékesítésnél igen is hasznos factort képezhetnek.

4. A fejős tehenek mint tenyész állatok a vasúti szállításhoz kedvezményben részesülnek és ily szállításokra ezen miniszteriumtól a szállítási igazolványok bármely tenyésztő részére rendelkezésre állanak.

5. A miniszterium már körlevélben fölhitte a gazdasági egyesületeket, hogy gazd. kiállítások alkalmával tejelő versenyeket rendezzenek, a kiállítások miként rendezésére megküldötte a program tervezetet és ezen versenyeket segélyben is részesíti, sőt a tejgazd. felügyelőt már több helyre is kiküldötte, hogy az illető kiállítás rendezésére utmutatást adjon. Sajnos azonban, hogy ezen fölhevésnek az erdélyi részektől eredménye nem lett.

Ezekben kívántam javaslatára vonatkozólag észrevételeimet, valamint terveimet a t. egyesülettel közölni, tette ezt azon meggyő-

zódásban, hogy az utóbbiak kivételénél a tiszteit egyesület hathatós közreműködésére mindig számíthatók.

Budapesten, 1891. évi augusztus hó 22-én.

A miniszter helyett:

Fejér.

Burgonyatermelési kísérletek.

II.

Heinének, Németország ez időszerint legelismertebb burgonya-tenyésztőjének emerslebeni kísérletei a következő tanulságos eredményekre vezettek:

1. Keményítőgazdag burgonya termelése a későn érő burgonyafajták a legalkalmasabbak. E fajták nemcsak gumónként, hanem a területhez viszonyítva is a legtöbb keményítőt szolgáltatják.

2. Azok a fajták, melyek sem a korai, sem a későn érőkhez nem tartoznak, gumóban ugyan többet adnak, mint a későn érők; de keményítő-tartalmukat illetőleg jóval hátrább maradnak.

3. A korai fajták, mint az előre is következtethető, minőségileg, mennyiségileg a leggyengébb termést adják. Daczára azonban e körülménynek, mégis tanácsos a földnek egy bizonyos részében korán érő burgonyát termelni, mert egyfelől a mennyiségben beálló kárt a korán piacra vihető burgonyának magasabb ára rendszeren busásan fedezi, másfelől pedig korábban lehet a burgonyát felszedni, mi nemcsak a munkamegosztás szempontjából, hanem az utónövényre is előnyös.

Heine összesen 122 különböző fajta burgonyát termelt és hasonlított össze. A 122 fajta közül legújabbban a legszebb eredményt a „Professor Oemichen“ mutatta föl. E burgonya átlagos keményítőtartalma 20.6% volt és kat. holdankint 193 métermázsa termelt belőle. Figyelemre méltók továbbá „Richter N. 122. N. 93. N. 53. N. 42. „Juno“, „Grosser Kurfürst“ stb.

Paulsen, szintén a német butgonyatermelő gazdák egyik elsőrangú szaktekintélye, a burgonya ültetésére és művelésére a következő módot ajánlja. A jól megmunkált és trágyázott földet, miután a felülete borona és henger segítségével jól előkészített, egyméteres négyzetekre kell felosztani, mi a legkönnyebben úgy hajtható végre, ha egy darab fával a föld hosszában és szélességében egy méteres távolságokban vonalakat húzunk. A hol a vonalak egymást keresztezik, kapával halomba kell húzni a földet. Mindenik halomba egy nagy burgonyát kell dugnunk. A közöket a burgonya keletése előtt is és után is kapálás által laza állapotban és a gyomtól tisztán kell tartani. Ha a burgonya már egy kissé nőtt, akkor a növény szárait egymástól el kell távolítani és mindenik bokor közé egy ásó földet kell hányni. Virágzás előtt az egyes szárazakat koszoru alakban kell egymástól még jobban eltávolítani és mindenik bokor közé egy kis halom földet kell tenni. A feltöltésre használt földnek lazának kell lennie.

Ez a művelési mód valamivel több munkát igényel ugyan, mint a szokásban levők, de a munkatöbbletet Paulsen szerint busásan visszatéríti az, hogy ily móddal a burgonya mennyiségét és minőségét illetőleg a lehető legjobb eredményeket lehet elérni.

A vetőgumó fölszeldelése Paulsen szerint semmit sem ér, mert könnyen férgessé lesz a burgonya és elrothad.

Jensen kísérletileg is bebizonyította, hogy a burgonyának korai szedése nagy hátrányokkal jár. Ha a burgonya lombja még nincsen teljesen elfonyadva akkor, a mikor a burgonyát szedik, a kiszedett gumók nagyon könnyen romlásnak indulnak, mit az a körülmény tesz érthetővé, hogy még ilyenkor a leveleken levő burgonyagomba spórái csiraképesek.

Ujabbban a burgonya szárítása kezd mind nagyobb jelentőséget nyerni. A burgonya szárítás közben víztartalmából és térfogatából veszít és ennek következtében alkalmasabbá válik a szállításra és az eltartásra.

Szárításra a sima héju burgonyák a legalkalmasabbak. A szárítás módja a következő:

A burgonyát kézzel vagy géppel meg kell hámozni s miután tiszta vízben megmostuk, szeletekre szeltük, koncentrált sóoldatba kell tenni. Ez oldatban 15—20 percig kell a burgonyának lennie, mialatt veszít valamit víztartalmából és alkalmasabbá lesz a konzerválásra. A sófürdő továbbá megakadályozza a burgonya gyors megbarnulását. Ha a burgonya a sófürdőből kikerült, rövid ideig tartó állás után, mi közben a reátapadó víz lecsepeg róla, az aszalóra vihető. Az aszalóban a hőmérséknek 80—90 C. foknak kell lennie. Ugyanezt a hőmérséklet szokás az alma aszalására is alkalmazni és a gyümölcs aszalására használt aszalók természetesen a burgonyaszárításra is alkalmasak. Az eljárás is csaknem ugyanaz és csak abban különbözik pl az alma aszalásától, hogy a burgonyát kissé keményre kell szárítani, mert nagy keményítő tartalmánál fogva inkább ki van téve a romlásnak, mint a czukrot tartalmazó gyümölcs.

A burgonya-aszalásnak a gyümölcs-aszalás után kell következnie és általa az aszalóba fektetett tökélet is jobban lehet kihasználni.

A szárított burgonya, ha 12—15 óráig vízben állott, és e közben a megfelelő vízmenyiséget magába felvette, épen úgy használható, mint a friss burgonya.

Az elősoroltak tán valami kis mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy gazdaközönségünk nagyobb érdeklődést tanúsítson a burgonyatermeléssel szemben, mint a mekkorát ez ideig tanúsított és jobban fontolóra vegye azon előnyöket, melyeket a burgonya termelés nyújt, minek megfelelő meghonosítása az ország több vidékére, de főleg az erdélyi részekre nézve áldás volna.

Békésy Sándor.

Néhány szó a trágyáról és a termés fokozásáról.

Mindenki tudja azt, hogy „azt kell termelnünk, mit legeredményesebben termelhetünk;“ de „hogyan termelhetünk legeredményesebben?“ sajnos, nem minden gazda tudja; mert általános azon panasz, miszerint a termés egy és ugyanazon helyen évről-évre kisebb s ennek okául nem akarják vagy nem tudják elismerni azt, hogy a talajnak a termelés által elvont tápanyagját nem adják vissza a kellő mértékben.

A tolytonos termeléssel a talaj kiaknázása nyomot hagy maga után. A termelésnek is vannak korlátai, melyeken túl termelés nem képzelhető; viszont azon belül a termelés fokozható. Élégge igazolja ezt a depeccatio elmélete is.

Nem hiába mondotta Liebig, hogy „a mai gazdasági rendszer nem egyéb, mint földrablás;“ mert tényleg az. Ezen földrablásért kisebb napról-napra a termés; ezért panaszkodnak a gazdák közül sokan; mert el kell ismernünk, hogy „rossz föld nincs, csak rossz gazda.“

Ezen földrablásért nem lehet a buzát sem a legeredményesebben termelni; s ezért tartják egyesek a buza termelését jogosulatlanak; pedig a jelenlegi magas buza ár épen az ellenkezőt igazolja. Ezzel szemben aztán el kell ismernünk azt is, hogy a buzatermelés jogosultságát senki sem vonhatná kétségbe, ha egy gazdaságban sem volna földrablás.

Kezeljük az istállóit trágyát okszerűen; használjuk ki mindazon trágyaforrásokat, melyekhez gazdaságunkban. tehát otthon kevés fáradsággal juthatunk; pótoljuk vissza a talajnak az elvont részeket a kellő mértékben és

időben: állítsunk fel fordát (turnust): s a termelés fokozva lesz.

Nagy termés után rendszeren sok a szalma, sok szalmából sok trágya és sok trágyából újból nagy termés lesz; mert az istállóit trágyában visszapótoljuk a talajnak mindazon termőerőt, melyet róla a termésben elhordottunk.

Általános a gazdák között azon panasz is hogy nem lehet eleget és élégge trágyázni, mert nincs trágya stb. s még sem használják fel a kínálkozó trágyaforrásokat, nem kezelik okszerűen az istállóit trágyát és a speciális trágyát mellőzik.

Hogy gazdáink speciális trágyát nem igen használnak, egyrésztől csodálnunk nem lehet, mert azokban csak egyféle tápanyag van s a mi fő, igen drágák; de másrésztől kívánatos volna, hogy ha már gazdáink legnagyobb része a speciális trágyát mellőzi, fordítsanak nagyobb gondot az istállóit trágya kezelésére.

A trágya kezelése csak akkor lesz okszerű, ha a trágyatelepbe az esőle nem folyhat be; ha a trágyát az öntözéssel mindig kellő nedvességben tartjuk, ha azt a telepen egyenletesen rakjuk; ha rétegenként földdel betakarjuk stb.

Valóban megérdemelné, hogy az istállóit trágyát nagyobb gondozásban részesítsék a gazdák mindenütt; mert az mindazon anyagokat tartalmazza, melyekből a növény táplálkozik s mert benne visszapótoljuk mindazon termőerőt, melyet róla a termésekben elhordottunk s mert végül vele a legkisebb kiadás mellett a legnagyobb termést lehet produkálni.

Azon trágyaforrások, melyekhez gazdaságunkban, az istállóit trágyán kívül, kevés fáradsággal hozzájuthatunk, következők: az emberi ürülék, trágyalé, komposzt. Igen jó trágyák még a közönségesek közül: a gyapotrongyok, szarufogácsok, kőszén, korom, szárított vér, esontszen, csonthamu, enyv, mész, hamu, olajpogácsalisz, utczasár, szemét, gyom stb. Mint legjobb trágyát felemlithetjük a baromfiak trágyáját s ezek közül a galambtrágyát különösen.

A galambtrágyáról a Nemzetnek „Mezőgazdaság“ heti mellékletéből a következőket jegyezhetjük meg:

„Németalföld évenként több száz mázsa galambtrágyát használ fel dohány-földjeire, mitől a dohány óriási, kövér, zsíros leveleket kap, e mellett maga az egész növény 2—3-szor bővebb productumot ad, mint adna más, akár a legjobb vegyi trágyázás mellett is.“

„Verrevier, beaugancy-i szőlőbirtokos több éven át kísérletezett a galambtrágyával s azon a vidéken, noha az ő szőlői voltak a legrosszabb talajnak, mégis ő termelte a legszebb s legbübb szőlőfürtöket. Az ő 1—2 éves szőlőcsemétei, erőre, nagyságra meghaladták szomszédjai 2—3 éves cseméit, mióta szőlőit galambtrágyával kövérté.“

A galambtrágya után a gumó-, gyökér- s hagymanövények is a legkiválóbb hozamot produkálják. Kitűnően lehet használni a galambtrágyát a gyümölcsfáknál, földi epernél, dinya-nénél, rózsánál stb. „Shirásban a rózsák erőteljes színét, dusabb olajtartalmát az által érik el, hogy a rózsaföldre szórják szét a galambok eledeletét, mi által a galambok egyuttal maguk trágyazzák meg a rózsaföldet.“

A galambtrágya különben „a mezőgazdaság minden ágában a legkiválóbb eredményre használható és csakis nedves talaj feltételét kívánja meg; vagy, hogy gyakrabban érje eső, „mert az igen száraz talajra nézve annyira tüzes, hogy kiegészíti a növényzetet.“

A külföldön minden lehető elkövetnek a termelés fokozására. A panasz helyett hozzá kellene látni nekünk is a munkához: adjuk vissza a talajnak azon erejét, melyet a termésekben elhordottunk és pedig hasonló mértékben. — Keserű ugyan a munka gyökere, de édes a gyümölcse!

Székely Sándor.

A szilva a nedvességhez annyira ragaszkodik, hogy gyakran épen ettől függ existenciája. A talajt illetőleg nem nagyon kényes.

A tengeri és az őszi barack jól védett, nedves hely nélkül nem is tenyészhetnek.

Vegyes közlemények.

— **Mezőgazdasági állapot és a vetések állása Erdélyben az aug. 22—szept. 4-iki hivatalos jelentések szerint** következő volt. *A törökbuza* még mindig jó és szép terméssel bízik nagy átlagban, bár a hozzá fűzött vérmes reményeket a már hosszabb idő óta tartó szárazság sok helyen jelentékenyen csökkentette. *Hüvelyesek* közepes, néhol kitünő termést adtak; a kerti vetemények kielégítő, néhol azonban silylik a szárazságot. A káposzta általánosan gyenge; Hunyadban Déva környékén szenved a férgektől is, Udvarhely vmegyében pedig itt-ott rothad. *A burgonya* középszerű termést ad. Alsó-Fehér és Szolnok-Dobokamegyék egy részében elromlott, Csik-, Maros-Torda és Torda-Aranyosban pedig kevés és apró gumókat hozott. *A cukor és takarmányrépa* átlag szintén közepes, csak Alsó-Fehérben esett vissza, hol elgyomosodott, el lévén hanyagolva. *A kender* jó középszerű termést ad. *A dohány* különösen Kolozs vármegyében a nádamenti járásban kitünő. *A lucerna és herefélék* többnyire gyenge termést adtak. *A sarju-kaszálás* eredménye igen különböző, itt-ott jó, de többnyire csak gyenge közepes. A legelők jók. *A szőlő* néhol elég jó termést ígér ugyan, nagy átlagban azonban gyenge. Sok helyen a különféle szőlőbetegségektől sokat szenvedett. *Gyümölcsből* néhol-néhol majd semmi, másutt jó termés van.

— **Phylloxera Szolnok-Dobokamegyében.** Paptelke községének szőlőiben a phylloxera jelenléte megállapítván, a nevezett község határa a földmivelésügyi m. kir. miniszternek f. évi 45.766 számú rendeletével zár alá helyeztetett.

— **Az erdélyi gazd. egylet kertészeti szakosztályának** tagjai szokásos összejövetelüket folyó hó 16-án (szerdán) a gazdasági egylet nagy-utcai szőlőjében fogják megtartani, miért is tisztelettel felkéretnek, hogy ott az irt napon megjelenni sziveskedjenek délután 5 órakor.

— **Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztályának** az egyleti irodában levő nyilvántartási könyvébe a következő eladó állatok vannak bejelentve:

- 4 darab herélt hámos ló.
 - 500 darab orbáncz ellen oltott malacz.
 - 1 darab mezőszéki tenyészbika 1 1/4 éves.
 - 1 darab 6 éves, 178 cm. magas, herélt barna pej hámos ló.
 - 1 darab erdélyi magyar fajta bika, 3 éves 4 hónapos, nagy testű.
 - 124 darab 1 1/2 éves erdélyi magyar tinó.
- Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsvárt (belső közléte 11. sz.)

— **Termény-, gyümölcs-, konyha- és virágkertészeti kiállítást** rendez Zomborban e hó 26—29-ik napjain, a bács-bodrogh vmegyei gazdasági egyesület. E kiállítás általános tudnivalói közül kiemeljük a következőket: 1. A kiállítás Zomborban, a „Vadászkürt” szálloda emeleti termeiben tartatik. 2. A kiállítás megnyílik szeptember hó 26-án délelőtt 10 órakor, bezáratik 29-én este 6 órakor. Közönségesen

nyitva lesz délelőtt 9-től esti 6 óráig. 3. Bejelentési határidő: szeptember 24. 4. A bejelentő-ív s egyéb mindennemű, a kiállításra vonatkozó levél Zomborba, a Gazdasági Egyesület titkári hivatalához küldendő. 5. A vidéki kiállítók tárgyai a Gazdasági Egyesület titkári hivatalához czimezve és bérmentve szeptember 22-től 24-éig beküldendők. 6. A kiállítandó tárgyak a vasut-, hajóállomástól és postáról való beszállítását a rendező-bizottság díjmentesen eszközözi. 7. Zombori kiállítók tárgyaikat legkésőbb szeptember 25-éig a kiállítási helyiségbe sziveskedjenek beküldeni. 8. A kiállítandó termény, gyümölcs stb. elhelyezésére szükséges edényekről a kiállítási bizottság gondoskodik, mindazonáltal a csinosabb kiállítás kedvéért czélszerű, ha a kiállító megfelelő edényeket (tál, tányér, üveg, asztaldisz stb.) küld. 9. A kiállítandó tárgyak neve, faja, termelési helye, a termelő-, előállító neve, ha eladó, az ára pontosan megjelölendő. 10. A kiállított tárgyak szeptember 30-án délelőtt viendők el. 11. A kiállított tárgyak a bíráló bizottság ítélete szerint pénzdíjjal és oklevéllel lesznek kitüntetve. 12. Kiállítási díj, vagy helypénz nincs. A kiállítás a következő csoportokra oszlik: Mezőgazdasági csoport. Kertészet. Gyümölcskiállítás. Szesztermékek. Méhészeti termények. Versenyen kívüli tárgyak. Versenyen kívül a kiállításra elfogadtatik mindennemű kertészeti, szőlészeti, méhészeti és egyéb gazdasági eszköz.

— **Nagy tenyészmarha- és disznó-szemlélet** fog tartatni e hó 19—23-án Bécsben, melyet a cs. és kir. mezőgazdasági egylet rendez a Práterben levő rotunda közelében. E vásárra az egylet felszólította a külföldet is résztvenni. Lesznek pénzdíjak, melyeket azonban csak osztrák és magyar tenyésztők nyerhetnek; továbbá okmányok, érmek. A szarvasmarháknál a díjak 20—150 frt között, a disznóknál 15—50 forint közt váltakoznak. Külön díjak vannak a magyar és német fajtájú disznók részére; továbbá a külföldi fajtákra is. Bejelentések Bécsbe, I., Herrengasse 13. sz. alá, a gazd. egylet irodájába intézendők.

— **Erdőbirtokosok figyelmébe** A földmiv. miniszter felhívást bocsátott ki, akopár terület beerdősítésére az állam részéről ingyen adandó facsemeték ügyében. Ezen felhívás szerint, az ingyencsemetében részesülni kívánóknak 50 krajczáros bélyeggel ellátott kérvényt kell ez iránt f. év december végéig a földmiv. miniszterhez benyújtani. A kérvényben meg kell írni, hogy mely község határában hány hold nagyságú, mely talajnemhez tartozó területet mely fajtából álló hány éves csemetével kívánják beültetni, továbbá, hogy a csemeték mily czim alatt mely vasuti állomáson, s a következő év tavaszán, vagy őszen küldendők-e? Megírandó a folyamodó lakhelye is pontosan, s akár a község erdészeti bizottsága elnökével, akár az erdőfelügyelő iratával igazolni kell azt, hogy közgazd. szempontból a beerdősítés szükséges. A csemeték árát és csomagolási költségét az erdei alap viseli; vasuti mérsékelt áron szállítási költségeit azonban az erdőbirtokos hordozza. A későn beadott, vagy kéllően fel nem szerelt kéreéseket a miniszter figyelembe nem veszi.

— **Kevesebb mennyiségben, naponta** frissen szedett édes asztali szőlőt kaphatni a malinge, madlein, soumuri műskotály, oportó és malvázi fajokból Kolozsvárt Szász Lajosnál, belfarkasuteza 16. sz. alatt, kilóját 34 kron.

— **Dugványok ültetésére** alkalmasabb az őszi, vagy a lágyl tél, mint a tavasz. Minden ehez értő szakember megegyezik abban, hogy a növényekre nézve jó, ha a talaj melegebb, mint a fölötte levő levegő, nem pedig megfordítva. Októberben pedig a föld annyira át van melegedve, hogy hőmérsékete a levegőé sohasem éri el, míg tavasszal a kihűlt földnél a levegő jóval melegebb. E szerint a dugványok ültetésére az őszi a kellő idő.

— **Közönséges ponyvát vizállóvá** következő módon lehet tenni: Tegyük egy fél

hektoliter korpát egy kádba és öntsünk reá forró vizet, jól összekeverve az a korpával. Hagyjuk aztán állni 12 óra hosszáig. Aztán szűrjük le a folyadékot, a korpából minden nedvet kinyomván. Ezen folyadékba tegyük annyi timsót és nyers karbolsavat, hogy minden öt literre az előbbiből egy font, az utóbbiból egy negyed font jusson. Ezen oldatban aztán áztassuk a ponyvát két óra hosszáig s ezen idő alatt folytonosan forraljuk azt. Erre csavarjuk ki a ponyvát s szárítsuk meg. A korpából a víz által kivont enyv oldhatatlan anyaggá egyesült a timsóval, mely a ponyvának minden hézagába behatol s azokat kitölti. A karbolsav pedig a rothadást és penészedést akadályozza meg. Gazdáink sokszor érzik szükségét ily ponyváknak: ugyanezért ajánljuk a fenti eljárást figyelmükbe.

— **A drótféreg kiirtása czéljából** a hallei nematod-kísérleti állomáson tavaly nyers burgonyaszakletekkel tették kísérleteket, melyek eredményéről a nevezett kísérleti állomás legújabb évkönyvében a következőket olvassuk: Egv mintegy 45 holdnyi répa földön mintegy 15 hold drótférges volt, melynek megmentése végett nyers burgonyaszakleteket hintettek szét. Május 20-tól június 6-ig 6 férfinalsámost, 49 nő- és 9 gyermeknapszámost alkalmaztak a szakletek felszedésére. A kísérlethez 5—75 mm. burgonyát használtak fel. A drótféreg pusztításai következtében beteg helyek augusztusig teljesen összeszedték magukat, de a termést nem lehetett pontosan meghatározni, mert az illető répa föld gátszakadás következtében hosszabb ideig viz alatt állt. A gátszakadás előtt azonban úgy állt a répa, hogy legalább 400 mm-áig lehetett számitani. Dr. Hollrung, aki a kísérleteket intézte, azok eredményével teljesen meg van elégedve s a drótféregnek burgonyával való összegyűjtését teljesen czélszerűnek tartja, mert meg van róla győződve, hogy ily módon igen sok drótférget lehet elpusztítani. — Eptingutben mechanikai módon igyekeztek a répát a drótféregtől megszabadítani, úgy, hogy a föld legfelsőbb rétegét, melyben legtöbb drótféreg szokott lenni, 3—4 cm. vastagon felhántották s a férgeseket kiszedették belőle. Ennek az eljárásnak azonban az a rossz oldala van, hogy a földréteggel a még gyenge, fejletlen növényeket is felhántják, minek következtében elpusztulnak.

— **Szalmafogatok, hordók, ládák stb.** vízátlatlanná tételére Oroszországban és Khinában régi idők óta a következő könnyen elkészíthető mázt használják: 3 rész friss, keverés által defibrizált vízbe 4 rész porrá oltott méz tétetik és a keverékhez esetleg még egy kis timsót is adatik. Az így nyert hig, ragadós anyagot mindjárt reá kenik a vízátlatlanná teendő edényekre. A bekenést esetleg 2—3-szor is lehet ismételni. Ily mázzal bevont szalmakosarakat Khinában olajszállításra is a legjobb sikerrel használják.

— **A patkányfogókba a közönséges** csalétek mellé egy pár csepp rhodium- vagy anizs-olajt is cseppentsünk. A tapasztalatok szerint a patkányok ez olajok szagának nem tudnak ellenállni és okvetetlenül bele mennek a csapdába

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés. Buza 75—80 kg. 10 frt 25 kr.—10 frt 90 kr. Rozs 70—72 kg. 9 frt 65 kr.—9 frt 80 kr. Árpa 60—66 kg. 6 frt 20 kr.—8 frt 90 kr. Tengeri 73—75 kg. 6 frt 45 kr.—6 frt 50 kr.

N.-Várad. szeptember 8. Tiszta buza 7 frt 18 kr. Elegybuza 6 frt 38 kr. Rozs 6 frt 28 kr. Árpa 3 frt 46 kr. Zab 2 frt 05 kr. Törökbuza 5 ft hektoliterenként. Széna kötetlen 2 frt 40 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mmként. Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.
(Árak krajczárookban.)

Table with 8 columns: A piaci cikkek, Mérték, Brassó, Csíkszereda, Décs, Diós-Szent-Márton, Erzsébet-város, Fogaras, Gy-Szent-Miklós. Rows include Tiszta buza, Elegy buza, Rozs, Arpa, Zab, Törökbuza, Széna, Szalma, Tűzifa, Marhahús.

Table with 8 columns: A piaci cikkek, Mérték, Fehérvár, Várdi-Vársárhely, Maros-Vársárhely, Medgyes, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Segesvár. Rows include Tiszta buza, Elegy buza, Rozs, Arpa, Zab, Törökbuza, Széna, Szalma, Tűzifa, Marhahús.

Table with 8 columns: A piaci cikkek, Mérték, Sepső-Szent-György, Szamosújvár, Szász-Kégen, Szászváros, Székely-Udvárhely, Sz-Somlyó, Torda. Rows include Tiszta buza, Elegy buza, Rozs, Arpa, Zab, Törökbuza, Széna, Szalma, Tűzifa, Marhahús.

Kolozsvár, 1891. szept. 10. Tisztabuza 8 frt 50 kr. — 10 frt. Rozs 8 frt—8 frt 50kr. Törökbuza 6 frt20kr.—6 frt 30 kr. Zab 5 frt 20 kr.—5 frt 40kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm.-ként. Marhahús 50 kr. kg.

Allatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár szeptember 9—10-én. Szarvasmarha felhajtattott m. e. 120 drb; eladatott 72 drb. Ló felhajtattott mintegy 10 drb; eladatott 4 drb. Juh felhajtattott m. e. 50 drb; eladatott 22 drb. Sertés felhajtattott m. e. 300 drb; eladatott 192 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. augusztus 28-án. Heti üzlet: kellemes hangulatu; árak emelkedőben. Heti átlag á r a k: magyar válogatott áru 260--360 kgr. nehéz 48 1/2—49 1/2 kr; 180--260 kg. nehéz 50—51 1/2 kr; vidéki könnyű sertés 50—51 1/2 kr; szerb 49—51 kr. tiszta kgrammonként Páronként 45 kg. ételsúly levonás és 4% engedmény. El e s é g á r a k: Tengeri uj 6 frt 75 kr; árpa uj 6 frt 80 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen Heti állatvásár szeptember 7—8-án. (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattott 656 drb; eladatott 337 drb. Ló felhajtattott 478 drb; eladatott 263 drb. Sertés felhajtattott 3400 drb; eladatott 1800 drb. Általános irányzat: élénk.

Országos vásár B.-Gyulán szept. 5-én. (Eredeti tudósítás) Őszi vásárunk f. hó 2-án kezdődött még a sertésvásárral. Felhajtás 23—25000 drb. Vevők hiányában nagyon lanyha árak voltak, és a mi eladatott mintegy 8000 drb rohamosan hanyatló árakon kelt el. A többi visszahajtattott. 3—4 éves 200—210 kilós herélt koczák 70 frittól 80 frittig kelték el, 115—120 kilós 1 1/2 éves sülők urasági faj elkelt 47 kron kilogramonként Szept 3. ürüvásár. Csekély felhajtás, mint egy 6—8000 drb. Eladatott páronként 10—11—12 egész 14 frittig. — Urasági áru teljesen hiányzott, melyek 17—18 frittig is elértek volna, miután gazdák részéről jó vételkedv mutatkozott. Szept. 4. marhavasár. — Felhajtattott vegyesen mintegy 9—10,000 drb marha. — Jó vételkedv mellett árak rohamosan emelkedett. Elkelt 3 évet tinó 200—240 frittig. — Jó, igába való 5—6 éves ökör 300—350—400 frittól egész 480 frittig páronként. — Másfél éves borjúk, 120—140 frittig páronként. — Jó tehének 70—80 frittig darabonként. — Paraszttehenek 30—40—50 frittól egész 60 frittig darabonként. Szept 5. lóvásár. — Felhajtattott különféle, mintegy 6000—8000 drb ló. — Uradalmak által jó ígás lovak kerestettek és ezek minőség szerint 220 frittól egész 320 frittig kelték el. — Kocsiba való jó uri ló sok volt felhajtva. de nem volt nagy ezekben a kereslet és így kevés lett eladva. — A mi eladatott 350—400 egész 500 frittig ért el páronként. — Parasztlóvak kelete nagyon el

volt hanyagolva és a mi elkelt 60—70 frittól egész 80 frittig kelt el páronként.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTTÉR.)*

REGALE-UTALVÁNYOKAT,

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön meg-
térítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő

5% magyar papíráradék és a 4%
magyar aranyáradékkötvényeknek

egy részén az utolsó szelvény kerül
beváltásra; ennek esedékessége után csupán
a szelvény-utalványok benyújtása ellené-
ben új szelvény-ívek fognak kiadni, me-
lyeknek beszerzését jutalék nélkül kész-
séggel közvetíti

18 (15—32.) FOLLY VICTOR
bank- és pénzváltó-üzlete
KOLOZSVART.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelős-
séget a szerk

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy
keresők hirdetései közöltek. de csak az esetben,
ha a hirdetésért járó illeték előre bekiüldték.
Kiseb összeg postabélyegekben is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre
szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag be-
tűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is kö-
zölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjele-
nésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keres.

Alkalmazást keres egy, a ko-
lozsmonostori gazdasági tanintéze-
tet jó sikerrel végzett, több évi

gyakorlattal bíró, székely száрма-
zású, nőtlen gazdász, ki önállóan
is működött. Címe a kiadóhiva-
talban G. B jegy alatt megtudható.

Eladás és vétel

Eladó fajgálambok! czim a szer-
kesztőségénel.

Keresetiek egy 500—600 holdas
földbirtok haszonbérletre. Aján-

latok D. jegy alatt a kiadóhiva-
talba intézendők.

1 him 2 nüstény angol agár
és ezeknek több kis fia, továbbá
egy 8 lövetű fegyver jutányos

áron eladó esetleg elcserélendő.
Hol? megmondja a szerkesztőség.

Két jó karban levő gözcseplő-
garnitúra teljes felszereléssel el-
adó Tudakozódhatni B. P. jegy
alatt a kiadóhivatalban

PÁLYÁZAT!

Nagy-Küküllő-vármegye phylloxera-bizottságának határozata alapján a phylloxera elleni védekezésről alkotott szabály-
rendelet 4. §-a értelmében a phylloxera-biztos állomás betöltése céljából ezennel pályázat nyitattik.

A phylloxera-biztos évi fizetése a szabályrendelet 5-ik §-a szerint 1000 forintban, évi utazási átalánya pedig 400 forintban
állapított meg.

A phylloxera-biztos a szabályrendelet 6-ik §-a szerint más hivatalt nem viselhet, vagy más üzletet nem folytathat és a 7-ik
§-a szerint a vármegye hivatalos közigazgatásának tekintetik s mint ilyen hivatalos oltalomban és támogatásban részesül.

Állásától pedig csak az 1886. évi XXIII-ik törvényzikk alapján fegyelmi uton bocsátható el.

A pályázó, képességére nézve, okmányokkal kell hogy kimutassa a földmívelés és szőlőszeti téren szerzett szakismereteit és
hogyan a magyar nyelv mellett a németet is bírja.

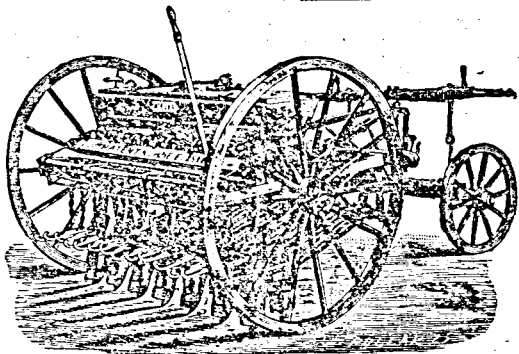
A phylloxera-biztosnak lak- vagy székhelye Medgyes város, hivatali állása elfoglalására határidőül 1892. évi január 1-je
van megállapítva.

A pályázat Nagy-Küküllő-vármegye alispánjához 1891. évi szeptember hó 30 ig bezárólag nyújtandó be.

Segesvárt, 1891. évi augusztus hó 31-én.

Nagy-Küküllő-vármegye alispánja:

Szoboszlai.

61. (11-26.)

Bécs, 1890. Gazdasági kiállítás. Legmagasabb kitüntetés:
Nagy diszokmány!

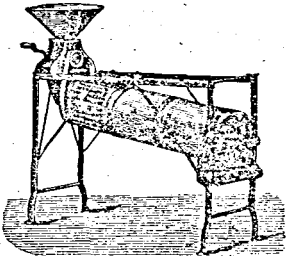
KÜHNE EDE

gazdasági gépgyára Mosonban (alakult 1856-ban.)

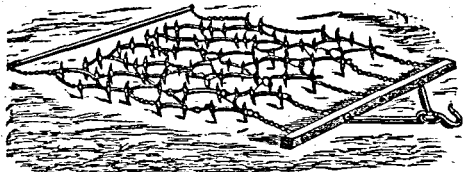
Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek az általán kedvelt népszerű és több mint 10,000 példányban elterjedt kitűnő Hungaria-Drill sorvetőgépeit

Uj! Balance-Hungaria-Drill (Wabrosch szabad.) Legjobb sorvető hegyes vidékre. Könnyű és olcsó reparató gépek. Laacke-féle rét- és szántó-boronák. Turcsányi uj kéregtörője. Egy és kétvasú ekék, kapálók, töltőgetők, rosták, konkolyozók s minden más gazdasági eszközök készletben.

Árjegyzékek kívánatra.

ELADÓ

egy minden tekintetben kitűnő

Poland-China 1 $\frac{1}{2}$ éves tenyész kan,

Kolozsvárt.

Értekezhetni ezen lap kiadóhivatalában.

UJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főter 13. sz. a (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékileg bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvények beváltása. Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

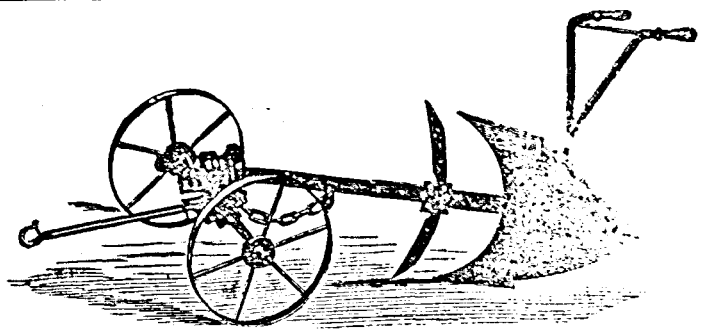
Utaltványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szíves figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá ugy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánmérését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgállok minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (37-52.)

Kiváló tisztelettel FOLLY VICTOR.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7) SIMONFFY ISTVÁN (36 52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, kultordanteza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányaiból, nevezetesen egyes, kettős és három borodás ekék és taligák uj szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukoricza-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják gyümölcsfák, rózsatövek nemesítésére, beteg fák gyógyítására. Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta. Kapható (9.) (36-52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1-30
300 „ „ „ „ —85
150 „ „ „ „ —45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitüntetéve lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításon dícsérő-oklevéllel, a lüttichi kiállításon arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

Szükségem van

több száz hektó pecsenye borra.

Felkérem azon erdélyi termelőket, a kiknél ilyen borok vannak, hogy azokból nekem mintát küldjenek és a készpénzért történő eladás egyéb feltételeit sürgősen írják meg.

Miskolcz. 69. (1-1.)

Biró Géza, g. e. titkár.

Haszonbérbe vagy fix administratiora keres egy volt gazdatiszt

circa 1000 hold birtokot,

67. (2-x.) esetleg megfelelő

gazdatiszti állást.

Tudósítások kéretnek e lap kiadóhivatalába.